

Una caricatura de Mahmud Ahmadinejad, pintada en el mur que separa Jerusalem de Cisjordània, mostra la poca simpatia que alguns israelians tenen cap al president iranià.

El Pròxim Orient, en crisi contínua

El Pròxim Orient és, sense cap mena de dubtes, una de les zones més "calentes" del planeta, cosa que vol dir que probablement concentra més conflictes i crisis socials per quilòmetre quadrat que qualsevol altra regió. Amb tot, cal aprendre a situar els problemes en el seu context real per adonar-nos que, malgrat l'aparença de gran bombolla a punt d'esclatar o de caixa de sorpreses, el territori comprès entre les terres de parla persa i el Mediterrani és una mica més previsible del que ens havien dit.

Des de fa anys se sent parlar del conflicte palestí, de les desavinences entre faccions libaneses, de la rivalitat entre l'Àrabia Saudita i l'Iran, de la manca de democràcia a la regió i de l'oblit a què

El Pròxim Orient és la regió que capitaneja el món pel que fa a crisis i conflictes. De cara al 2008, ho continuarà fent, tot i que un dels principals maldecaps, la guerra a l'Iraq, és en procés de millora. Tanmateix la creixent inflació i el paper de l'Iran seran, de ben segur, protagonistes de l'estabilitat regional.

ha estat sotmès el poble kurd. Doncs bé, de cara al nou any que comença és molt probable que hi hagi una nova sèrie de tensions i conflictes basats en aquestes cinc qüestions que sacsejaran la regió

per tornar-la a deixar probablement al punt de partida. Els palestins veuran un any més consumir-se a poc a poc la seva paciència i l'esperança de crear un estat propi, mentre que al veí Líban l'elecció

com a president d'un home amb vincles ideològics i personals amb la dictadura siriana, la por dels cristians a la desaparició i la negativa dels xiïtes d'Hezbollah a desarmar-se són algunes de les proves que el país dels cedres viu ancorat en els anys vuitanta i és incapaç de veure cap llum al final del túnel.

Perspectives millors. Hi ha un país, però, immers en plena transformació, que centrarà bona part de les novetats que s'esdevinguin els propers mesos: l'Iraq, que encara està en període d'adaptació a la vida sense Saddam Hussein i el seu règim militar. Després de quatre anys i mig de lluita, d'errors i de polèmiques, els nord-americans han aconseguit arraconar al-Qaida i el conflicte ha esdevingut, per fi, un problema intern, la resolució del qual és en mans dels iraquians. Ara caldrà veure si els líders de l'Iraq estan disposats a respondre amb sinceritat algunes preguntes clau per al progrés del país, com: "volem un estat federal?", "els àrabs sunnites i xiïtes volem viure plegats?", "respectarem els drets polítics de les minories, algunes de les quals, com els nabateus o els cristians de l'Iraq, estan a punt de convertir-se en història?", "els polítics i les institucions som prou madurs i responsables per assumir la seguretat sense la tutela dels Estats Units?". I, per sobre de tot, "quin estatus pensem atorgar a Kirkuk?".

El futur d'aquesta ciutat petroliera, disputada per turcmans, kurds i àrabs, és el problema més espinós que haurà d'afrontar la transició iraquiana. La resta de polèmiques, com el paper de l'islam a la legislació, la relació amb l'Iran o el federalisme, poden ser resoltes amb un cert consens, però la pregunta "a qui pertany la terra?" no admet matisos. Cap comunitat no vol cedir i la tensió creixent ha encallat la resolució d'aquest conflicte, tot i que alguns optimistes asseguruen que el 2008 serà l'any de l'esperat referèndum sobre l'estatus de Kirkuk.

Pel que fa a la resta de països del Pròxim Orient, es parlarà a bastament de la manca de llibertat, i el debat sobre la compatibilitat de l'islam i la democràcia tornarà a omplir els mitjans evitant, un any més, anar a la rel dels problemes que castiguen la regió: per què no hi ha llibertat i qui n'és el responsable. Les idees i els arguments emprats pels antidemò-

crates són àmpliament acceptats, per activa o per passiva, per una població que després de dècades de dictadura ha perdut el sentit de l'autocrítica i accepta amb relativa facilitat l'argument teixit pels buròcrates que mantenen en peu els règims autoritaris i segons els quals tots els mals vénen d'Occident.

Nous elements. Amb tot, als darrers mesos han irromput dos nous elements que podrien fer trontollar aquesta estabilitat del Pròxim Orient, paradoxalment basada en un cert caos i en l'estat de crisi continu. El primer és la inflació creixent, que castiga la població de la regió fins a extrems preocupants. Per exemple, a l'Iran la polèmica pel preu del quilo de tomàquet, element bàsic a la dieta d'aquell país, va arribar fa pocs mesos al Parlament, mentre que a moltes zones de Síria el preu del lloguer d'un pis ja supera el sou mitjà.

En aquest sentit, els estats petrolers del golf Pèrsic no s'escapen de la inflació i l'espectacular augment dels preus ha portat a la desacceleració de l'economia. Per la seva banda, els obrers no qualificats es rebel·len i exigeixen l'augment de sou d'acord amb l'IPC, mentre que molts treballadors qualificats ja no troben atractiu desplaçar-se a ciutats com Doha o Dubai, on els preus augmenten a raó del 10 % anual. En només dos anys, els lloguers s'han apujat un 83 % a Doha i un 60 % a Dubai. La davallada del dòlar, divisa a la qual les monedes del Golf estan lligades i amb la qual es paguen molts salaris, només ha ajudat a empitjorar la situació.

El segon element que posarà a prova l'estabilitat del Pròxim Orient és la creixent influència internacional de l'Iran. Després d'unes dècades de mantenir-se en un segon pla, el règim de Teheran ha recuperat la posició que li correspon per història, pes demogràfic, recursos i situació geogràfica, i ha estès la seva influència des de l'Afganistan fins a

Palestina. I això no agrada als règims àrabs, que consideren que la participació dels perses en la vida política àrab és una interferència exterior. La raó principal d'aquest recel és que la radicalitat del règim iranià pot fer trontollar l'estabilitat que les dictadures àrabs han anat forjant al llarg dels anys. La mateixa situació ja es va viure al golf Pèrsic als anys vuitanta, quan els xiïtes van revoltar-se inspirats per l'èxit de la revolució islamista de l'aiatol·là Khomeini, que va posar fi a 2.500 anys de monarquia persa.

Una gran potència. L'Iran del segle XXI continua essent un element d'instabilitat, però per sobre de tot ha recuperat la consciència de ser un gran país i els seus líders treballen per situar-lo al costat de les grans potències. En aquest context s'emmarquen els esforços iranians per dotar-se d'energia atòmica per sobre de qualsevol altra consideració. A Teheran saben que els Estats Units no compliran les seves amenaces d'atacar-los militarment i per això tensen la corda en el conflicte que els enfronta amb la comunitat internacional sense por de trencar-la. Només així s'entén que des de l'arribada al poder del populista Mahmud Ahmadinejad l'Iran hagi presentat a so de bombo i platerets els primers avions de combat i submarins fabricats íntegrament amb tecnologia iraniana i un míssil capaç d'arribar a Israel.

L'Iran té molt clar què vol ser i on vol arribar. Ara és el torn dels països àrabs d'acceptar que el centre de poder del Pròxim Orient i del golf Pèrsic s'ha desplaçat cap a l'est i de replantejar-se les seves relacions amb el veí. De moment, el rei saudita Abdul·lah multiplica les seves aparicions amb Ahmadinejad, deixant entreveure que Riad comença ja a acceptar l'Iran com una gran potència que cal tractar amb tacte. Mentre que el seu aliat, el president George W. Bush, ha fet un gir copernicà i ha dit que ara li sembla bé que l'Iran importi urani enriquit de Rússia "perquè així ells no sabran enriquir-lo". A Occident aquests gestos poden ser vistos com a triomfs de la diplomàcia, però el règim iranià els interpreta encertadament com la prova que els seus enemics es rendeixen davant el potent ressorgir del nou Iran.

Jordi Llaonart
Kuwait

El debat sobre
la compatibilitat
de l'islam i la
democràcia tornarà
a omplir els mitjans